

У пошані
до піонерів —
лицел
до молоді!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Регістрація і Агенція: "Svoboda", 51-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 436-8740
Тел. з Нью-Йорку: —
BACRly 7-4125
УНСоюзу: BACRly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 7. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 13-ГО СІЧНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 13, 1971 No. 7. VOL. LXXVIII.

КОРОТКІ ВІСТІ

Вівторок, 12 січня 1971

В АМЕРИЦІ

В ВІДНОМУ ДОМІ У ВАШИНГТОНІ припускають, що президент Ніксон здійснив деякі зміни в структурі ексекutive відділу свого Уряду. Можливо, буде створено чотири нові департаменти й проведено зміни в деяких теперішніх. Президент Ніксон вивчає це питання, перебуваючи в Сан-Клементе, де він і відпочиває, і підготує традиційне Звернення про Стан Юні.

КАЛІФОРНІЙСЬКА АСТРОНОМІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ ВІДКРИЛА дві нові галактики, велетенські зоряні системи, поблизу "Молочного Шляху", себто поблизу зоряної системи, в якій обертається й наша планета Земля. Астрономи повідомляють, що сусідніх Галактик дотепер не було помічено, бо їх закривають смуги міжпланетного пороку. Кожна Галактика має кругло мільйон мільйонів зірок. Назви нових Галактик: "Меффаї 1" і "Меффаї 2".

У НЬОЙОРКСЬКІЙ В'ЯЗНИЦІ "ТУМБ" ЗВІЛЬНИЛИ з праці чотирьох тюремних сторожів за те, що вони допустили фізичного побиття одного з в'язнів. Той в'язень закінчив життя самогубством, повисившись у камері. Про побиття в'язня повідомили охоронці в'язниці, які спершу не хотіли виявити правди.

57 000 УЧНІВ - СЕРЕДНЬОШКОЛЬНИКІВ ВІДПОВІЛИ НА АНКЕТУ, проведено журналом "Схоластик Мегзін". Більшість з опитуваних в 1 647 школах відповіли, що забруднення води й повітря вони вважають найважливішою проблемою американського народу. Комуністичну загрозу учні - середньшкільники поставили на останньому, 8-му місці. 76% з опитуваних вважають, що за спалення американського прапора треба арештовувати й судити, але вони не проти того, щоб використовувати американський прапор на одязі, і вважають, що на прапорі можна малювати знак "миру" тощо. Комунізм запитуваних вважають загрозливим, але так думають тільки 21% з усіх понад п'ятдесят тисяч учнів середніх шкіл.

ПРЕЗИДЕНТ УРУГАВУ ХОРХЕ ПАЧЕКО АРЕКО виважає від Конгресу, щоб він проголосив на 90 днів особливе становище в країні. Такий крок необхідний для того, щоб успішніше боротися з комуністичними терористами з організації "Тупамарос", яка викрадає вже кількох дипломатів. Останнього терориста викрали в Мотевідео, столиці Уругваю, англійського посла Г. Джексона. На розшук терористів і їхніх жертв уряд вислав поліцію й війська.

НАСТУПНОЇ П'ЯТНИЦІ, 15 СІЧНЯ, буде 42-го річниця з часу народження провідника негритянського руху за рівноправність Мартіна Лютера Кінга, вбитого в мотелі в Мемфісі у 1968 році. У 9-х стейтах будуть офіційно відзначати день його народження, а в інших стейтах про той день не будуть згадувати. Публічні школи будуть зачинені тільки в Нью-Йорку, Нью-Йорку, Вашингтоні, Д. К., Балтиморі, Сіятлі і Ст. Луїзі. В районі великого Нью-Йорку в п'ятницю 60% працевлаштування дозволять працюючим не прийти на працю, щоб так вшанувати пам'ять Мартіна Лютера Кінга.

У СВІТІ

ДО РИМУ ПРИБУВ італьйанський міністр закордонних справ Махмуд Ріад і відвідав довший час з італьйанським прем'єром Альдо Моро. Ріад відвідав раніше Лондон і Париж. Він шукає підтримки в західних державах для політичного й мирного переговорів з Ізраїлем, які розпочалися за посередництвом шведського дипломата Гуннара Яррінга. Італія, як середземноморська держава, втручаючись у зв'язки з усіма північно-африканськими арабськими державами.

ГОЛОВА ІСПАНІЇ ФРАНСІСКО ФРАНКО ПЕРЕВЕДІВ повноваження в своєму уряді — твердить преса, причому він будемо планує відсунути двох своїх найбільш відомих опікунів — віце-президента Лью Карреро Більяна й міністра закордонних справ Грегоріо Лопеза Брава. Франко будемо дуже невдоволений рухом баскських самостійників та зростом внутрішньої - еспанської опозиції й хоче притягнути до співпраці більш консервативних діячів.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ СКАВ вінок на могилі духовного лідера і засновника Індійської держави, Махатми Ганді. За інформацією преси — індійський прем'єр Індіра Ганді, яка підтримує чорні африканські держави проти біло-расистського Південно-Африканського Союзу, інтерпелювала Гіта, чому Британія тримає свої військові кораблі в південно-африканських портах. Гіт відповіла, що Британія охороняє морський шлях до Індійського океану, на якому зростає число советських воєнних кораблів.

ГРЕЦЬКА ВІДМОВИЛА Міжнародному Червоному Хресту право відвідувати політичних в'язнів у всіх катках і в'язницях, які тільки заохочують цього делегати Червоного Хреста. Грецький уряд аргументує, що звільнення на минуле Різдво 305-ох політичних в'язнів із катків та грецьких острівців та заповіль, що в квітні ц. р. будуть звільнені дальших 400 політичних засланців, робить зайвим дальші інспекції Червоного Хреста по катках і в'язницях.

"ЛУНОХОД" ПОЧАВ ЗНОВУ МАНДРУВАТИ по Місяці — твердить советська офіційна агенція ТАСС. Цей рухомих апарат будемо перемандрував 10 січня ц. р. дальших 140 ярдів впродовж 4-ох годин, керований з контрольного центру в Москві, та водночас передав якісь вісті тому центру.

СІНІЕТ І ЙОРДАНІЯ ПЕРЕДАЛИ чотирьом великодержавним протест проти продовження Ізраїлем політики, націленої на зміну демографічного й архітектурного характеру окупованих Ізраїлем арабських земель. В арабській пресі наведено голоси різних ізраїльських та закордонних газет про плани й практичну працю ізраїльського уряду, щоб 800.000 жидів поселили на окупованих арабських землях, побудувавши для них цілі нові дільниці. Сініет і Йорданія вимагають, щоб Ізраїль припинив ті заходи й доказ своєї доброї волі досягнути замирення з арабами.

ДО МОСКВИ ПРИБУВ колишній тамашний посол Америки за часів Ф. Д. Рузвельта, Аверелл Гарриман, приятель і закордонно-політичний радник демократичного сенатора Едмунда Моссі, який — після перебування в Ізраїлі і Єгипті — прилетів до Москви на розмову з советським прем'єром Алексеем Косигінін. Гарриман має взяти участь у тій розмові. Москі хочє безпосередньо зорієнтуватися в закордонно-політичних проблемах, плануючи кандидувати в 1972 році на президента США.

Легіслатура Ньюйоркського стейту поширює час забезпечення виплат безробітним

Олбані. — Негайно після повідомлення, що кількість безробітних в Ньюйоркському стейті збільшилася на понад чотири відсотки, Легіслатура цього стейту започаткувала заходи для поширення часу виплати допомоги з титулу безробіття із дотеперішніх 26 тижнів до 39 тижнів. Поширення цього часу виплат було затверджено в понеділок 11 січня сесією комісії праці ньюйоркського Сенату й Зібрання з тим, що воно має бути схвалено остаточно у вівторок 12 січня під час пленарних сесій обох цих законодавчих установ Ньюйоркського стейту. За схваленням цього законопроєкту заявляються репрезентанти й сенатори обох партій. Майже певно те, що його підпише також заступник голови американського відділу в советському міністерстві закордонних справ, ноту протесту проти актів терору, стосованого проти американських громадян у Москві, Федосов заявив, що коли б советські дипломати в Америці не були настановані жидівськими екстремістами, то й американці в Советі не мали б ніяких прикрийостей. Тим самим той советський урядовець знає, що напастування американців у Москві з погрозами, що їх поб'ють, та знищення автомобілів американських дипломатів і журналістів — це діло советської поліції. Але в останніх 24-ох годинах такі акти терору не повторилися. Газети припускають, що советські проводили рішучі перервати чи припинити ту негідну поведінку з уваги на приїзд до Москви колишнього посла ЗСА в Москві Аверелла Гарримана, який підготував був Ялтинську конференцію й тому втілюється серед советської верхівки повагою. Він має товаришити демократичному сенаторові Едмунду Моссі на розмову з советським прем'єром А-

На нового президента Гарвардського Університету обрано проф. Дерек Куртіса Бока

Кембридж, Масс. — В понеділок 11 січня ц. р. Надзвірна Рада Гарвардського Університету, яка складається із тридцяти членів, затвердила запропоноване Гарвардською Корпорацією призначення 40-літнього американського науковця - правника проф. Дерек Куртіса Бока на становище президента Гарвардського Університету. Після свого обрання проф. д-р Дерек Куртіс Бок заявив, що його головним завданням буде уніфікація Гарвардського Університету — цієї найгіршої американської високої школи і що першість в діяльності цього університету мають бути проблеми навчання й науки, не виключаючи, правда, також і соціальних проблем. Проф. Бок був досі деканом Гарвардської Школи Права й його рахують спеціалістом у питаннях праці й антитрестового законодавства. Почне він своє урядування 1 липня ц. р. з днем коли відійде фактично із свого становища дотеперішній президент Гарвардського Університету проф. д-р М. Натан М. Пусі, який очолював цю наукову установу протягом 18 років. Найменування проф. Бока на президента Гарвардського Університету зустрілося з прихильною реакцією професури й студентства. Гарвардський Університет, при якому діє започаткований проф. О. Прицаком Комітет Українських Студій, нараховує 8.500 професорів, викладачів й адміністративного персоналу. Навчається в ньому 15.000 студентів. Бюджет університету виносить річно 188 мільйонів доларів.

Уругвай посилює боротьбу з терористами — викрадачами чужоземних дипломатів

Монтевідео. — Президент Уругваю Хорхе Пачеко Ареко звернувся до Конгресу з вимогою схвалити спеціальні повноваження для поліції, щоб уможливити й успішнішу боротьбу із усіма найбільш загрозливими терористичною активністю підпільної організації Тупамаро. Комісія із 11 членів Конгресу схвалила призначення цих повноважень, але ж змінила час їх дії із пропонуваного урядом 90 днів до сорок днів. Схваленню ці повноважень у зв'язку з викраденнями терористами в п'ятницю минулого тижня британського посла в Монтевідео Джексона. У своїй ноті до уряду терористи не поставили ніяких вимог щодо виплати за звільнення викраденого посла, залишаючи еventуальні пропозиції щодо цього самому уряду. Члени організації Тупамаро посилили востаннє свою терористичну діяльність. В понеділок 11 січня ц. р. вони вбили одного з поліцейських детективів, одиннадцятого вчє з черги. Крім британського Джексона вони викрали й тримають в невідомому місці, як закладників, ще

НОВА РАДІОПРОГРАМА БУКК

Торонто. — Заходами Братства Українців Католиків Канади, БУКК, від 2-го січня 1971 р. розпочалася тижнева, щосуботня українська радіопрограма із станції СГН на хвилі 1540. Від 8:30 до 9 г. ранку. Дирекція радіопрограми міститься при Катедрі св. Йосафата в Торонті. За її інформацією, нова радіопрограма буде "принесити вісті з життя української спільноти у всьому світі, про події в Україні, коментарі на актуальні проблеми та оголошення".

ЗСА запротестували у Москві проти напастування американських громадян

Москва. — Радник американської амбасаді у Москві Томпсон Р. Буханан вручив Констатині Федосову, заступнику голови американського відділу в советському міністерстві закордонних справ, ноту протесту проти актів терору, стосованого проти американських громадян у Москві, Федосов заявив, що коли б советські дипломати в Америці не були настановані жидівськими екстремістами, то й американці в Советі не мали б ніяких прикрийостей. Тим самим той советський урядовець знає, що напастування американців у Москві з погрозами, що їх поб'ють, та знищення автомобілів американських дипломатів і журналістів — це діло советської поліції. Але в останніх 24-ох годинах такі акти терору не повторилися. Газети припускають, що советські проводили рішучі перервати чи припинити ту негідну поведінку з уваги на приїзд до Москви колишнього посла ЗСА в Москві Аверелла Гарримана, який підготував був Ялтинську конференцію й тому втілюється серед советської верхівки повагою. Він має товаришити демократичному сенаторові Едмунду Моссі на розмову з советським прем'єром А-

Уряд приспішить відкликування військ з В'єтнаму

Сайгон. — Секретар оборони Мелвін Лерд заявив перед самим своїм відходом з Південного В'єтнаму де він переїздив 4-денні інспекційні відвідини, що за всією вірогідністю поменшення американських військ у В'єтнамі прийдє швидшим темпом, аніж спершу планувалося. Докладні цифри проголосив през. Ніксон. Лерд повторив, що це залежить від трьох передумов — стану Паризької конференції про В'єтнам, поступу "в'єтнамізації" В'єтнамської війни та постави комуністичних військ. З тих трьох передумов — найкраще являється поступ "в'єтнамізації", себто зріст сили й босадатності південно-американської армії. Але Мелвін Лерд спростував, що його заява, яку він сказав був у Парижі в дорозі до В'єт-

ЗСА і Британія виступили з Комісії ООН

Об'єднані Нації. — З'єднані Стейти і Британія виступили з Комісії Об'єднаних Націй для справ колоній, повідомивши про це Генеральний секретар ООН У Тант окремих листами без подання причин. Однак гально відомо — стверджує преса, — що причиною такого кроку ЗСА і Британії було перетворення тієї Комісії в агітаційно-пропагандистську антіамериканську трибуну Совєтів та їх азіатсько-африканських поплечників. Два роки тому — восени 1969 року — вступив у життя "Комісія 24-ох", серед яких більшість стійко виступають комуністичні та азіатсько-африканські члени

Президент Ніксон запевняє УКНА, що історія Кудірки не повториться

Вашингтон. — Президент Річард Ніксон окремим листом запевняє Ексекутиву Українського Конгресового Комітету Америки, що він поробив заходи, щоб такий випадок, як трапився з видатною совєтською втікачкою Відріком, не повторився. В листі президента Ніксона, датованому 21-го грудня 1970 та скерованому до президента УККА проф. д-ра Лева Добрянського, додільно сказано:

"Дорогий
Д-ре Добрянський:
Це тільки записка для підтвердження телеграми.

Річард Ніксон."

Англомовний московський журнал критикує "американський антикомунізм"

Комуністично-московський англомовний журнал "Інтернаціонал АФР", що виходить у Москві різними мовами для пропагування російського типу комунізму, помістив у числі з листопада 1970 р. статтю А. Борісова "Американський антикомунізм". Навітьлюючи кожний виступ в обороні трав Поневолених Нецій в СССР і країнах-сателітах, як "антикомунізм", автор статті словесно атакує американський Конгрес, багатьох чільних діячів, за їхні промови під час Тижня Поневолених Націй, критикує Уряд президента Ніксона, що він толерує виступи антикомуністів. А. Борісов підкреслює, що еміграційні та інші антикомуністичні організації і групи нібито "втрачають всяке почуття реальності" та "гостро виступає проти самої

Проф. В. Богун-Чудинів буде президентом Конвенції Американського Математичного Товариства

Атлантик Сіті. — В цьогорічній звичайній Річній Конвенції Американського Математичного Товариства братиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дові П'ятидесяті 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголошить доповідь, і в другому дові він буде президентом однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Гілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, брагтиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американського університету д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в дні 21-

СВОБОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-63 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невідома величність

Минулого тижня розпочалася реєстрація 18-річних громадян, які вперше отримали право голосування. Тому, що тих років виборців буде під час найближчих голосування понад 11 мільйонів, зразу виникло питання: який вплив матимуть вони на вибір Президента ЗСА у 1972 році?!

Вислід газетних опитувань дуже цікавий: велика більшість 18-річних виборців сама не знає, як голосувати! Дяки з них мало дотепер цікавилися американськими політичними партіями та їхніми провідними діячами. Інші — як перестерігають деякі коментатори — занадто інтровертні, «софістиковані», щоб повірити в дешеву партійно-політичну пропаганду. Між молодими людьми є той самий поділ, що й між старшими громадянами: є ліберали й консерватисти, «сини» й «доньки», як і їхні батьки, мають теж різні індивідуальні зацікавлення.

Голова Крайового Комітету Демократичної партії Лоренс Ф. О'Брайєн висловив задоволення, що Найвищий Суд визнає конституційність закону про право 18-річних громадян голосувати у всіх федеральних виборах, бо — мовляв — «американська молодь є демократичною». Але з републіканського боку негайно звернули увагу, що студенти і студентки були членами виборчого апарату не тільки сенаторів, Рубена Кеннеді і Юджина МакКарти, але й Річарда Ніксона та всіх републіканських кандидатів у виборах 1970 р. Хоч великий відсоток молоді є «безпартійний», ба навіть «аполітичний», як і в старшому громадянстві, антихристичні «гіпси» становили серед молоді мінімальний відсоток. Студенти-ліберали є не так активні, як їхні колеги з своїх інакшомислячих колег, але, наприклад, серед студенток переважають дівчата з консервативними поглядами.

Молодь була скрізь і завжди «невідомою величністю». Терористичні акти студентів-екстремістів з сумними наслідками для самої молоді притупили радикальні настрої і університетів. Якщо до половини 1972 року Америка «виїде» з В'єтнама, війни і значно обнищать число безробітних, то настрої серед молоді ще покращаться, 11 мільйонів 18-річних виборців, мабуть, не перекинуть партійних терез у ніяку сторону.

Ганьба судилищам

Заголовок до цього коментаря взятий із заголовку монтажу повідомлень з Парижу і Нью-Йорку про судовий процес над 16 басками в еспанському Бургосі і про посвідчення відомої американської комуністки Анджелі Дейвіс, у стан обвинувачення в ЗСА, що поїхавши в московський «Правді» з 17 грудня 1970 року. Надруковано такий монтаж п. н. «Позор судилищам Бургоса і Нью-Йорка» через три дні після того, як у цьому ж таки Совєтському Союзі, в Ленінграді, почався судовий процес над 11 особами, в тому числі 9 жидів, обвинуваченими в намаганні вилотувати з СРСР.

Ще «місцями» заголовками, такими, як «Жорстока розправа над басками», «Ганьба катам», переповнилися сторінки совєтських «Известий», «Правди», «Радської України» і соток інших газет 29 і 30 грудня минулого року після засудження 28 грудня 1970 року шістьох з-поміж баскських підсудних до кари смерті за їхню участь у «лінійній революційній організації», зокрема за вбивство жомісара поліції. Визнав «обурення» совєтської преси з цього приводу не було ніяким. Як звичайно в таких випадках по всьому Совєтському Союзу відбулися демонстрації «совєтських людей» з вимогою «відвернути злочин» — тобто скасувати винесений еспанським військовим судом вирок смерті на шістьох басків. І знову ж, започатковуємо «протестаційну акцію», совєтські вожді і їхні пропагандисти промовчали винок, винесений 24 грудня, тобто за чотири дні перед вироком у Бургосі, у Ленінграді: кару смерті для двох із підсудних за те, що вони тільки планували викрадення літака з метою втекти з СРСР.

Подібну перфідію проявляло совєтське керівництво і в справі започаткованої ним акції проти самого тільки судження не засудженої «американської мілітантної комуністки» Анджелі Дейвіс, обвинуваченої конкретно в тому, що вона передала зброю в'язням на судовий залі, у висліді чого був убитий під час спроби втечі цих в'язнів суддя і три інші особи. За такого роду «допомогою» в'язням совєтські суди задушили б Анджелі Дейвіс негачним порядком до розстрілу без будь-якої змоги відклику. Проте, промовчавши дії в справі, Москва накладала цілому рядовидатних совєтських діячів науки і культури на оборону Анджелі Дейвіс, писати листи до през. Ніксона з вимогою її звільнення, і то не чекаючи на вислід судового процесу над нею. Це таке мораль і така етика Москви і її «колективного керівництва».

А. М. Базилевич

ЧИ БУДЕМО МАТИ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ПРО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ?

(5)

У прозі маємо тільки два короткі нарис. Один — це «Поклін» Леся Лисак. В цьому нарисі скондовано, але дуже влучно згадуються про Митрополита Андрея як пророка, батька народу, що любив усіх без різниці... Для нього не існували кордони на рідках, не існували «змінулі сторінки роз'єднаності, не існували різниці». Була одна велика — безмежна велика — любов у його серці. Така велика, що ми, люди, навіть не всієї її збагнути». Далі лише авторка про Митрополита як доброго пастиря. Його послав нам сам Господь. У своїй Милості «Він завжди посилав народи, що розгублюються в темряві, Доброго Пастиря. На переломі епох, коли прийшов найвищий час народної

Панас Феденко

СОЦІАЛІЗМ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — «Марксизм», політична й економічна теорія перетворення капіталістичного ладу на соціалістичний, зродилася в Німеччині. Маркс і його однодумець Енгельс виросли в Німеччині, а після революції 1848 року стали емігрантами. (Охрід помиралася в Лондоні (Маркс — 1883 р., Енгельс — 1895 р.).

Аналізуючи розвиток капіталізму Маркс і Енгельс дійшли до переконання, що з часом великі індустріальні підприємства поглинуть малі і таким чином відбудеться концентрація народного господарства в руках нечисленної групи «магнатів капіталу». Одночасно ростом чисельності робітників, що продають свою працю капіталістам.

Маркс уважав положення робітників у капіталістичному суспільстві за зовсім безнадійне: мовляв, пролетарі при капіталізмі постійно живуть у злидні, в знепамятінні, в стані виродження. Щоб змінити цю жахливу картину, Маркс радив робітникам організуватися і боротися за владу в державі шляхом революційних або демократичних (через вибори у вільних країнах, як Англія або Америка).

Взявши владу в свої руки (це Маркс називав «диктатурою пролетаріату»), робітники зможуть перетворити капіталізм, що служить інтересам замочних груп, на соціалістичний лад, в інтересі народу. Величезна більшість на користь величезної більшості. (Слова з «Комуністичного Маніфесту» р. 1847).

Після смерті Маркса Енгельс прийшов до погляду, що в індустріальних, поступових країнах «диктатура пролетаріату» не потрібна, культурні робітники можуть законним шляхом дійти до влади і керувати державою способом демократичним.

Прийняв Енгельс, теж німець Едвард Бернштайн прийшов до того, що в передових індустріальних країнах положення робітників поліпшуватимуться організованим рухом професійних спілок і через законодавство. Бернштайн твердив, що реформа в демократичній державі — це єдиний певний шлях матеріального і духовного поступу робітників: «Робітничий рух — це все, остаточно ціль — ніщо».

Ці слова Бернштайна, написані в його книзі «Основи соціалізму» (р. 1899). Цим хотів Бернштайн сказати, що головне для робітників — боротьба за поліпшення свого життя в сучасності, бо неясно, коли прийде і буде вигідати «остаточна ціль» (соціалізм).

Погляд Бернштайна називають «ревізіонізмом», і це слово й досі є лайкою в комуністичній пропаганді. Однак, цей погляд переміг у соціалістичних партіях різних країн, і програма Соціалістичного Інтернаціоналу, затверджена на міжнародному конгресі у Франкфурті 1951 року, прийняла в основі ідеї Бернштайна.

В 1959 р. німецька соціал-

демократія на своєму з'їзді в Годесборгу затвердила нову програму, в якій зазначено, що капіталістичну власність, партія визнає, з умовою, що вона діятиме в інтересі суспільства. Тут німецькі соціал-демократи пішли за прикладом шведської соціал-демократії, яка стоїть при владі майже 40 років.

Шведські соціалісти не націоналізують приватних підприємств, а коли вважають, що потрібне, то створюють державні підприємства. Приватні підприємства, що добре розвиваються, мусять платити високі податки, які йдуть на потреби суспільства. Швеція має найвищий рівень життя: від колісних й до мотопланів Швеція забезпечена від нужди і не має страху, що на старість в неї не залишиться без грошей над головою.

Західна Німеччина, після воєнного катастрофи 1945 р., завдячуючи праці своїх громадян і з допомогою Америки (Маршаллів план), вийшла з руїн і стала індустріальною в е л інкорпоруючи. Хоч рівень життя німецьких робітників вищий, як у Франції або в Італії, але віддалення між приватними «магнатами капіталу» і заробітцями широким народним мас збільшується. Цей факт дає підставу для протестів і невдоволення, що виявляються головним серед молоді, приналежної до Соціал-Демократичної Партії. Організація Соціалістичної Молоді на чолі з студентами («жінки з чималою сиві» і дочок замочних родин) творять опозицію до провади Соціал-Демократичної Партії і висловлюють, з кликами ліквідації капіталістичних підприємств і передачі їх у завідування державі.

Провідники соціал-демократії знають ситуацію і настрій серед населення Західної Німеччини. Тут, як в Англії, Франції, Італії та інших вільних країнах Західної Європи, консервативні й соціалістичні партії (разом з ліберальними) мають за собою приблизно половину виборців. Тому зовсім мало переважає, виборців може дати перевагу тієї або іншої партії (як це сталося в Англії на виборах 18 червня 1970 р.).

Коли німецька соціал-демократія хоче мати перевагу в виборах до парламенту р. 1973, то мусить здобути прихильність тих громадян, що голосували за консервативні партії. Це головна проблема німецької соціал-демократії. Партія не хоче і не може відкинути платформу демократії, вона мусить зійтися з волею виборців.

Ця тема стояла на з'їзді організації Молодих Соціалістів у Бремені 11-13 грудня 1970 р. На з'їзді з'явилися провідники соціал-демократії на чолі з головою уряду Брандтом. Брандт у промові іронічно сказав, що «старші партією Союзом Соціалістичної Молоді не діє, бо навіть найгаччіші голови в цьому Союзі не хочуть, щоб відповідальними виступали

пошквідив Соціал-Демократичній партії у виборах до крайових соймів в Гессені (вересень) і в Баварії (листопад) 1970 р. Колишній член Союзу Соціалістичної Молоді, тепер член німецького парламенту Коттерс, зазначив, що консервативні партії можуть подивуватися, «можемо соціалістам», бо вони так змалювали суспільство, образ соціал-демократії, що гірше не могли б зробити найпримітивніші пропагандисти противники.

Немає сумніву, що між членами Союзу Соціалістичної Молоді діють також особі, зв'язані з комуністичною агентурою. Щоб не було ніяких непорозумінь, провід німецької соціал-демократії заборонив будь-які контакти з комуністами. Грунтовне висноження не є можливим, будь-якої спільної дії соціал-демократії і комуністів дав відомий професор Ріхард Левенталь в соціал-демократичному тижневику «Форвертс».

Коли соціал-демократи хочуть удержатися при владі і мати успіх в виборах 1973 р., то мусять виявляти велику обережність, щоб не зразити проти себе «жидів», невпевнених, нерішучих виборців. Цю обережність показав асистент голови Соціал-Демократичної Партії Венер на з'їзді Соціалістичної Молоді в Бремені. На питання, чи соціал-демократія хоче полатити капіталізм, Венер відповів, що партія цього не домагається: вона хоче капіталістичні елементи поставити на службу суспільству демократичними засобами, «а дусі тих соціальних повстанств, які знаходяться в нашій конституції». Цими словами стверджено «ревізіоністичну програму» Едварда Бернштайна. Під цим промовою сподівається німецька соціал-демократія здобути перемогу в виборах до парламенту.

На політику соціалістичних партій Західної Європи впливають найбільше зміни в господарському положенні робітничих, в його розширенні і в настроях. Висококваліфіковані робітники в різних передових країнах часто стоять матеріально ліпше, ніж люди з академічною освітою.

Друге: між робітниками невпинно росте число працівників з «білим комірцем», і ці люди не почувують себе «пролетаріями», на дії суспільства. У Західній Німеччині робітники, добившись досить високого життєвого рівня, неохоче поглядають на молодиків, які виглошувать «ліві фрази», бо зрозуміло, що краще в руці грошець, як у небі голубець...

Аргументи провідників соціал-демократії на з'їзді молоді в Бремені мали вплив, хоч представники нової організації Союзу Соціалістичної Молоді заявляють, що будуть вести й надалі пропаганду проти ревізіоністичної програми партії, прийнятої в Годесборгу 1959 р. Але мабуть такі до розламу між партією і Союзом Соціалістичної Молоді не діє, бо навіть найгаччіші голови в цьому Союзі не хочуть, щоб відповідальними виступали

ми тільки одну або більше ідей, життям живи і для яких працював його герой. Тому й не дивно, що досі наші письменники не дали великого літературного твору про Митрополита. Бо не було достеменно, коли порожнє величчя авто щезло за воротами... Хоч справді дуже багато написано про Митрополита Шептицького і про його діяльність, хоч самих його життєписів, більших і менших, писаних різними мовами, є понад двадцять, — про інтимне його життя, про особу з його найближчого оточення нема майже нічого написаного. А це конче потрібна матерія для літературного твору самих історичних фактів замало. Бо завданням письменника не є писати історію. Очевидно, він бере з історії більше або менше для свого сюжету, але має поставити перед нами живу людину, на тлі тих усіх подій, не раз і зловбодених буднів, які в даний час її оточували, її допмагали або ї шкодили. Він оформ-

„ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОВІДНОЇ ВЕРСТВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.“

Нью Йорк (Л. Д.). — На планетарній конференції УВАН у ЗСА 18 жовтня 1970 р. проф. О. Оглоблин виступив доповіддю на тему „Проблема української провідної верстви у другій половині XIX століття“. Він заявив, що поштовхом до його зацікавлення проблемою української провідної верстви була одна з конференцій Академії в 1950-их роках, на якій він доповідав про Козацько-Гетьманську державу ХУП-ХУІІІ ст. і порушив питання про занепад її провідної верстви. Покійний президент Академії, проф. М. О. Ветухів, що головував на цій конференції, висловив свої погляди на проблему, як біологіч. Після того проф. Оглоблин мав кілька розмов з проф. Ветуховим на тему уступання української провідної верстви (козацької верстви) і приходу нової верстви обговорюючи аспекти соціологічні і біологічні. Паніше, на початку 60-их років, проф. Оглоблин почав детальні студії, і в цій доповіді зупинився на поставі проблеми і повідомив про деякі попередні висновки своїх ще не цілком закінчених студій про стан української провідної верстви у другій половині XIX століття.

Цю проблему українська історична наука обминала, на що було кілька причин. Одна з них — недостатність історії України XIX стол. Як відомо, М. Драгоманов-аважав період від Петра реалістичної доби 1654 року до своєї доби «пропащам часом», і тим викреслив цей час, як тему дослідів, а за ним пішли інші. Істориками-революційними перешкоджали їх загальний погляд на українську історичний процес. Іншим перешкоджав вплив звичайної схеми російської історії, яка історію України включала до історії Росії. Більшість істориків зводила історію України XIX стол. до історії українського національного руху. Щойно в 1920-их роках почали вивчати історію України XIX стол. в цілому, отже, й економіку, соціальні відносини, політику, культуру тощо. Зроблено перші й успішні кроки в цьому напрямі, але далші студії були обірані совєтським

чній прихильні знов консервативній партії.

Проблеми соціалістичного руху, які є в Західній Німеччині, мають, соціалістичні партії також в інших вільних країнах Західної Європи. Прямуючи до передачі головних джерел і засобів господарства країни в завідування державних органів виявляються всілякі. Але ні одна соціалістична партія не визнає загальної націоналізації, бо це створило б бюрократичну цупку систему, нерухливу і байдужу до інтересів суспільства, як то сталося під комуністичними режимами. Комбінація двох елементів — удержавного і приватного уважається гелер за більш практичний спосіб розвитку й поступу народного господарства.

позбавляючи української науки в 1930-их роках.

Нові спроби з'явилися після війни. В 1950-их роках вийшла в світ монографія Леоніда Полухіна про формування, ідеології Костомарова. Тут автор вперше звернув увагу на моменти, яких досі українські совєтські дослідники уникали. Полухін стверджує, що по суті „господарство України“ в XIX стол. були Г. Галаган, В. Тарновський та інші, які будували школи, ліцеї, музеї та інші культурні заклади, а також мали вплив на громадсько-політичну думку України.

Проте, уваги Полухіна лишилися „голосом вопиющего в пустыні“. Досі в УССР не вийшло не тільки монографії, але й звичайної статті про історію українського дворянства XIX стол., тим часом у Росії з'явилася низка поважних праць з історії російського дворянства. Українські історики на еміграції теж не працюють над цією темою з огляду на відсутність архівних джерел. Але цією темою цікавилися публіцисти — І. Кедрин — Рудницький, Ю. Лаврінченко, Е. Малайюк. Також порушив цю тему проф. О. Прицак у своїй публіцистичній статті про М. Грушевського в „Листях до приятелів“.

Проф. Оглоблин згадав про джерела, в яких можна знайти багатющі матеріали до історії українського дворянства, як от неопубліковані щоденники — Григорія Галагана, Олександра Кістяковського, генерала Михайла Домонтовича, листування українських діячів, архів „Київської Старини“ та багато інших. Доля багатьох архівів невідома. Чимало приватних архівів загинуло під час революції і воєн.

Перейшовши до своїх студій, доповідач стверджує, що нема науково-установленою поглядів „провідна верста“. Визначення української провідної верстви надзвичайно складне. Є чималі відмінності між українським дворянством, як провідною верствою на Лівобережжі, Правобережжі і в Південній Україні. Також треба взяти до уваги ряд загальноісторичних моментів, зокрема російську колоніальну і централістичну політику. Але українське дворянство зовсім не було у послідовності в Російській імперії, навпаки, багато представників його посядали високі становища в імперському уряді, адміністрації, судівництві, війську, дипломатії. Великий вплив мала селянська реформа 1861 року, що підірвала економічні позиції дворянства. Треба дослідити й такі процеси, як просвящення чужоземних елементів до українського дворянства і відплив частини його на суміжні території — Куршину та Орловщину, де жило і служило чимало нехидів з України, іноді не поміряючи зв'язку з нею.

Для своїх дослідів проф. Оглоблин образ Чернігівщину і Полтавщину, детально вивчивши тамтешню українське дворянство з погляду генеалогічного, політичного (Закінчення на стор. 4-й)

писи про себе сам Митрополит... Перед Найсвятішими Тайнами Митрополит молився і робив розважання „п'ятидесяті години денно, як про це пише в одній статті о. Роман Лободич. Він також згадує про його скромну їжу й одягу, досить витерту монашу рясу, підперезану звичайним ремінем, і ін.“.

Цей нарис уперше був надрукований у „Свободі“, ч. 226, з 7. XII 1965, стор. 2. а описав увійшов у збірку нарисів Леся Лисак, п. з. „Терпіння пахош“, Джерзі Ситі. „Свобода“, 1969 р.

Цей нарис був уперше надрукований в „Українському Робітничку“ (приблизно в 1953-55 рр.). Описав передрукований у „Лемківському Календарі“, за 1970 р. стор. 5-6. 1) Андрей Шептицький, лист „До вірної православної інтелігенції“, з 2 березня 1942 р., надрукований у збірці документів „У справі порозуміння“ у Львівських Архієпархіальних Вісниках, річник LVІ, ч. 3-4, за беззастережності 1943, стор. 37. 2) Отець Роман Лободич: „Той, що прославив нашу Церкву й наші“, в „Амеріці“, ч. 225, 224 і 225 з 30. XI, 2. XII 1954 р. (Цитує за зошитом з першої статті).

НОВІ ВИДАННЯ

Альманах Українського Народного Союзу на рік 1971. Річник 6-ий. Видавництво „Свобода“, Джерзі Ситі-Нью Йорк, 240 ст.

Альманахи, або календарі, за своєю бібліологічною природою є проміжними друками між часописами й книжками. Вони мають специфічний характер і різняться між собою в залежності від їхнього призначення та змісту. До такого роду публікацій належить традиційно видаваний, упродовж 60 років, Альманах Українського Народного Союзу, накладом 20.000 примірників.

Останній його річник, на 1971-ий рік, поза складанням, притаманним такого роду публікаціям, відзначається в порівнянні з попередніми виданнями багатющістю змісту й рівнем статтей. Серед них знаходимо причини не тільки науково-популярного, але навіть науково-дослідного характеру з дилікою історії, біо-бібліографії, мемуаристики й історії літератури.

У першій групі, історико-соціологічного характеру, слід відмітити Листограду розвідку В. Трешбіцького на тему „Американські українці в допомозі Українській Державі“ і п. народної 1914-1923 рр.“ (стор. 49-66).

Іван Кедрин подає свої історично-синтетичні міркування, також Листограду, з нагоди 50-річчя „Різьного миру між Польщею й СРСР“ п. з. „Паралелі в історії України“ (стор. 87-95).

Олеся Солтискич умістить наукову-популярну Листограду згадку п. з. „У тридцятиріччя Перл Гарбор“ (стор. 159-176).

Закінчуючи цю групу історичних матеріалів замітка Василя Охрименка „Про Наполеона, 1769-1821“. Він склав її, головним чином, на підставі нової публікації з диліки наполеонознавства. О. публікувала вона була весною 1969 року, з нагоди 200-річчя з дня народження Наполеона, в двох томах, п. н. „Наполеон і імперія“. Написали її 35 видатних французьких науковців підставі коло 80.000 книжок, присвячених Наполеонові.

Біо-бібліографічна група матеріялів в Альманасі складається з двох розділів: з давніх часів — Ореста Гордицького про „Івана Васильовича Турчина, особистою приятеля президента Лівоколяна“. Причинок до історії українського поселення в ЗСА, зі світлинкою Ів. Вас. Турчина (стор. 98-107) та д-ра В. Душинця про „Драга Семена Демидчука“ — піонера і патріота, зі світлинкою (стор. 63-66).

Третю міжнародну групу матеріялів, опублікованих в Альманасі, становлять спомини: фрагмент д-ра М. Терлецького про „Пацифікацію 1930 року на Дроффіччині“, в Західній Україні (стор. 132-133). Ред. А. Драган у статті п. з. „Козаки над Ебром“ поділяє спомини про перебування в таборі „Мірада“, в Еспанії, в початках 1940-их рр. (стор. 134-139). „Вістмаскині шреденки Романа Купчинського з 1968-1969 рр. та особливо ред. В. Давиденка — „3 не закінченого літопису“. Останній матеріял є причинок з доби т. зв. „світлинки“ в Німеччині. Доба, уполіснена й досі в студіях вітної української історії.

Наш огляд можемо закінчити згадкою про диліку розвідку Володимирів Кедровського з парани історії українського письменства про „Цензурний прирічник „Досвітків“ П. О. Куліша“ (стор. 111-118).

Усі згадані тут і інші не згадані матеріяли, що складають зміст останнього Альманаху „Свободи“, читачам, залюбки передплатникам часопису з своїми родинами й приятелями (понад 100.000 осіб загальною). Але деякі з уміщених там матеріялів, наприклад, пера В. Трешбіцького, О. Гордицького, В. Кедровського і В. Давиденка, із-за їхнього цінного змісту, пильно студіюватимуть також і історики та соціологи.

Лев Виноковський

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Ізраїль ставить поважно до проблеми замирення з арабами

Об'єднані Нації. — Посередник Об'єднаних Націй в мирових ізраїльсько-арабських переговорах, шведський дипломат Гуннар Яррінг вернувшись з Єрусалиму до Нью-Йорку, заявив, що його наради з ізраїльським прем'єром Голдою Меїр і міністром закордонних справ Абею Ебаном були „корисними й цікавими“, та що він сподівається, що вони „доставляють до конструктивних вислідів“. Названі ізраїльські лідери — твердить преса — висловили бажання, щоб мирові переговори охопили не тільки справу відкликання ізраїльських військ з окупованих ними арабських земель, але й гарантію для „безпечних кордонів“ Ізраїлю, право Ізраїлю користуватися всіма міжнародними водами та розв'язання проблем арабських втікачів. Але названі ізраїльські лідери заперечили Яррінга, що вони не відмовляються перешкодити взагалі будь-якій справі. Тому Гуннар Яррінг, який від'їждив до Єрусалиму насторожений, думаючи, як і араби, що запрошення його туди це маневр для відтягання переговорів, будинок-приміщення розчарований, переконавшись, що Ізраїль поважно й щиро хоче замирення. Він мав уже в Нью-Йорку довгу розмову з єгипетським представником Мохаммедом ель Заїятом і матиме нараду з представником Йорданії.

Новий співробітник київського „Перця“...

Київ. — „Микола Коляна-ківський — наш новий заручений автор“, — повідомив сатиричний журнал „Перець“ з жовтня 1970 р., ч. 20. „За покликанням гумориста. Видає мистецький журнал „Мир і світ“ і через однойменну картинну галерею популяризує серед канадців українське радянське мистецтво. Пропонуємо читачам гуморески Миколи Коляніківського“. Після такого вступу київський „Перець“ помістив два матеріали свого

Галия Нозан і Ганнуся Лантух — кандидатки „Свободи“ на кращу українську пресу в ЗСА і Канаді

В суботу 30-го січня відбудеться у Філадельфії перший в Америці Баль Української Преси, що його влаштовують спільно Спілка Українських Журналістів Америки та Фінансова Комісія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Баль відбудеться в аудиторії парафіяльної школи ім. св. Йосафата на Френкфорді та почнеться о год. 8-й вечора. Того самого дня 30-го січня в Торонто в залах Українського Дому при 83-85 Крісті вулиці відбудеться традиційний уже там Раст Української Преси і Радія, що його влаштовує Спілка Українських Журналістів Канади. На обидвох цих товариських імпрезах відбудеться вибір кращої та кращих української преси Америки і Канади, на яких уже тепер поодинокі видавництва зголосили своїх кандидаток. Зголосила їх і „Свобода“.

Галия Нозан — кандидатка „Свободи“ на кращу українську пресу в ЗСА

Галия Нозан

Ганнуся Лантух — кандидатка „Свободи“ на кращу українську пресу в Канаді

Ганнуся Лантух

Галия Нозан народилася 15 листопада 1951 року у Філадельфії. Закінчила 8 клас парафіяльної школи при церкві св. Миколая у Філадельфії, після закінчення з відзначенням Philadelphia High School for Girls, де два роки була мистецтвозавом Українського Студентського Клубу. Закінчила школу українознавства при Рідній Школі, а тепер сама є ученицею в тій же школі, де вчить першу класу. Була пластуницею. Від молодих літ Галия Нозан мала замілювання до українських танців. Тепер належить до танцювальної групи при Осередку СУМА ім. УПА у Філадельфії. Працювала на Союзівці, а останнього року була членом танцювального ансамблю Союзівки. Є членом 430 Відділу УНСОУ. Рівно є мистецтвозавом Кордінативного Комітету Молоді УНСОУ при Філадельфійській Окрузі. Є студенткою другого року Темпл Університету, де студіює мови. В тім же університеті належить до Джуно Клубу і, як репрезентантка того клубу, здобула третє місце на східній сцені під час змагань в Корнел університеті в Ітака, Н.І. Належить до Клубу Студентської Молоді у Філадельфії.

Традиційна ялинка 83-го Відділу СУА

Впродовж піствітського існування 83-го Відділу СУА кожного року влаштовує власними силами для дітей дошкільного віку імпрезу — „Традиційну Ялинку“. Цього року, на прохання управи Відділу — оригінальну, повну фантазії сценку — „Святвечірня Зірка“ написала членка Відділу, Катра Червоная, яка вже не раз диспувала до дитячих журналів.

На сцені побачимо український Свят-Вечір з профорою, дідухом, колядою та традиційним очікуванням появи першої зірки. Але поки зірка зійде, відбудеться жвава драма на сцені. Лютий чортиско вловить рідну зірку і передасть її „зоретасам“ — страшним потворами, що гасять зорі. Щоб запобігти нещастю, оживуть забавки, сядуть на ракету і полетять у небесні простори визволити зірку. Просимо батьків прийти зі своїми дітьми і з ними пережити ті та інші фрагменти культури святочних традицій. Після сценки під звуки акордеону відбудеться дитяча забавка. Це вже ввійшло в нашу традицію, що побажаний вишавий одяг.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК. — влаштовує — в неділю, 31-го січня 1971 року год. 7-ма веч. АУДИТОРІЯ ІРВІНГТОН ГАНСКУЛ Кінгтон Авеню, Ірвінгтон, Н. Дж. КОНЦЕРТ ТВОРІВ КОМПОЗИТОРА-ПІАНІСТА В. В. ГРУДИНА ВИКОНАВЦІ: ВОЛОДИМИР В. ГРУДИН, ДАРІЯ ГОРДИНЬСЬКА-КАРАНОВИЧ — ПІАНІСТКА; МАРІЯ МУРОВАНА — СПІВАЧКА; РАФАЕЛ ВЕНКЕ — СКРИПАЛЬ.

Українського лікаря-психіатра д-ра В. Семкова відзначено почесною грамотою

Нью-Йорк. — 2500 членів та прихильників „Ліги Добробуту“, що є відділом „Асоціації для допомоги умовно-недорозвиненим дітям“, влаштувало д-ра Володимира О. Семкова, заступника директора відомої психіатричної інституції „Лечворт Виледж“, величавим бенкетом в готелі „Нью-Йорк Гілтон“ в день 14-го листопада 1970-го року. Між присутніми були значні діячі на суспільно-політичному та анкетному полі як президент „Редіо Сі-Бі-Сі“ Сем Кук Дікс, що виконував функцію тодішнього, його дружина відомої артистки Керол Нокс Дікс, сенатор Вільям П. Кохлів, комісар Департаменту Психічної Гігієни в стейті Нью-Йорк д-р Алон Міллер й ін. У своїй промові д-р Міллер

„Чому не пишете про мартирологію українців?“

Петерсон, Н. Дж. — У місцевій газеті „Петерсон Нюз“ з 30-го грудня 1970 р. у черговий раз середньоміський і єврейський Гріца опублікувала в рубриці „Голоси читачів“ відкритого листа до Редакції газети. Подякувавши Редакції за цікавий і докладний репортаж про переслідування жидів у СРСР, авторка зазначає, що „Росія має багато сателітів, які аж ніяк не хочуть перебувати під її контролем. Чому, наприклад, не розповісти про мільйони українців, яких безпідставно судять, переслідують, убивають тільки тому, що вони хочуть свободи для своєї країни?“. Авторка інформує американських читачів, що „комуністична імперія Росія безоглядно переслідує мільйони невинних людей“, і висловлює здивування, чому в пресі нічого про це не пишуть: „Чи тож, що боротьба там триває вже так довго, і це ніби вже стара новина?“. Я не думаю, що це так, не думаю, і мої учні по школі. Лист закінчується словами: „Хто боїться писати правду? Це ж так несправедливо!“ Христия Гріца є членом Осередку СУМА, здала миналого року, коли мала 14 літ, іспит на Виконання під час перебування на Оселі СУМА біля Елленів, належить до УНСОУ, Відділ ім. Т. Шевченка в Пассейку. Хоча походить із єврейської національно-религійної і хоча її мати не знає української мови, Христия Гріца володіє українською мовою, любить рідну культуру і турбується долею України та інших поневолених комуністичним народів.

Успіхи українських мистців у Європі

Париж. — Прикрасою виставки в „Осінньому Салоні“ в Парижі вважається журнал „Любитель Мистецтва“, „Аматор д-Ар“ з листопада м.р. картини видатного українського мистця Олександра Грищенка „Ст. Жан Пьер де Пор“, яку й репродуковано в тому столичному мистецтвознавчому журналі. В тім же числі опублікована велика стаття про найновішу виставку в „Осінньому Салоні“. Тим часом, з Югославії надійшло повідомлення, що в м. Дубровник, у Хорватській державній галерії, де виставлялись скульптури відомого українського скульптора з Мюнхена Григора Крука та західнонімецького майстра Германа Еллера — той музей закупив скульптуру Г. Крука „Молитва“ в свою колекцію. Крім того, його ж скульптуру під назвою „Сидяча дівчина“ придбав під час відвідування виставки голова закарпатської делегації під Соціал-Демократичної партії Герберт Вернер. Напередодні відвідин виставки в Дубровник та делегація мала зустріч з президентом багатовалютної Югославії Титом. Виставку обох мистців буде повторено в Бонні.

Вийшов двомовник „Вибраних творів“ Лесі Українки

Київ. — У видавництві „Дніпро“ в Києві вийшов з друку двомовник „Вибраних творів“ Лесі Українки, на відзначення 100-ліття з часу народження поетеси. До двомовного видання ввійшли, у першу книжку, ліричні поезії, а в другу поема „Роберт Брюс“, „Давня казка“, „Одно слово“, „Віла-посестра“, „Ізоляда Білорукка“ та драматичні поеми „На руйнах“, „В катакомбах“, „Камінний господар“, „Оргія“ і п'єса-феєрія „Лісова пісня“. Вступне слово

Л. ЛУЦЬ МАРІЯ ШАНКЕВИЧ Ціна \$1.50 „СВОБОДА“ 81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07308

Український Музичний Інститут Америки, ІНК. 17-го січня 1971 року в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ, ІНК. в НЬЮ-ЙорКУ, 2 Е. 79-та ст., о год. 4-й по пол. в ПЕРШУ ВОЛОЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ. — відбудеться —

КОНЦЕРТ ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ЛЮБОМИРА ГОРНИЦЬКОГО

Віцепрезидента УМІ Виконавці — бувши учні проф. Любомира Горницького: Христи Колесницька, Оксана Гаврилюк, Юрій Овечко, Оксана Воробич, Наталя Даниш, Віра Нікоширчук, Богдан Сохан, Лариса Крупа, Євгенія Домбровський, Мірослава Ковалів. Того самого дня в церкві св. Юра в Нью-Йорку, Н. Дж., о год. 11-й перед полуднем буде відправлена ЗАП'ЯКІНА СЛУЖБА БОЖА.

В ПЕРШУ ВОЛОЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

сл. п. Д-РА ОСИПА ВОЛОЦУНА кол. пор. УРА, учасника визвольної боротьби України і довголітнього службовця Головної Канцелярії УНСОУ буде відправлена

ЗАП'ЯКІНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ у четвер, 14-го січня 1971 року о год. 9:30 ранку в Українській Католицькій Церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІ, Н. Дж. До найбільшій участі запрошуємо співробітників, Побратимів по Зброї, Прихильників і Знайомих Польського. Горем прибито дружина РОЗА ЛІНА

ЦЕНТРАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ у ЗСА ділиться з своїм Членством й Українським Громадянством сумного вістою, що 5-го листопада 1970 року помер у Букарешті

сл. п. д-р ДЕНИС МАЄР-МИХАЛЬСЬКИЙ народжений на Буковині в 1891 р., видатний український громадський і політичний діяч, посол до румунського парламенту з румунської партії в Румунії, адвокат у Букарешті. Похоронений у Букарешті, 8-го листопада 1970 року при великому здивуванні земляків. ВІЧНА ПОМУ ПАМ'ЯТЬ! Родина Польського висловлює щирі співчуття. УПРАВА

В Сороковий День Смерті нашого Найдорожчого й Незабутнього ДРУЖИНИ, МАМИ й БАБУСИ

сл. п. ОЛЬГИ з МАЛИЧІВ ГАЙОВСЬКОЇ буде відправлена СЛУЖБА БОЖА в середу, 13-го січня 1971 року в 8-й годині ранку в Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЬЮ-ЙорКУ, Н. Дж. Чоловік — АНТІН і РОДИНА

В ПЕРШУ ВОЛОЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, БРАТА, ДІДУКА, СТРИПКА і ПІВАЧА

сл. п. ВОЛОДИМИРА СМІШНЕВИЧА буде відправлена ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА в неділю, 17-го січня 1971 року о год. 10-й ранку, в Українській Католицькій Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЬЮ-ЙорКУ, Н. Дж. Рідних, Прихильників і Знайомих прохасмо взяти участь у цій Богослужбі та помолитися разом з нами за Сповіді Душі Польського. Дружина ОСИПА з Родиною

Замість квітків на сідку могилу сл. п. о. ВОЛОДИМИРА ДАНИЛОВА склядуть 40.00 доларів на Фонд „Церква в Потребі“: А. І. М. Венгерович О. І. В. Гершлін Я. І. М. Крижановський І. І. В. Вісочин

ВН. Родина Польського, складаємо наші глибокі співчуття.

Замість квітків на могилу Д-РА АНАТОЛІЯ ЮРЕВИЧА у 25-ліття його смерті, склядаємо 15.00 доларів на Фонд ОДВ в Нью-Йорку. Вдова — Божена ЮРЕВИЧЕВА

Ділемос сумного вістою з Рідними, Прихильниками і Знайомими, що 22-го грудня 1970 р. відійшов від нас у Вічність, прибувши на Батьківщині Тайпін наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

сл. п. АЛЕКСАНДЕР САЛЕВИЧ нар. 1896 р. в Тернополі. ПОХОРОН відбудеться 24-го грудня 1970 р. у Польщі.

ЗАП'ЯКІНА СЛУЖБА БОЖА відправиться в СУБОТУ, 16-го СІЧНЯ 1971 р. в Церкві СВ. МИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж., о год. 7-й ранку. Горем прибито: дружина — ЛОЛІЯ долина — ВОГДАНА з мужем сином — ЗЕНОН з дружиною внуками: АНІА, АНДРІЙ, УЛІНА і АЛЕКСАНДР і Родина

ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ФОНД „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ“

